

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Για τον κο Υπουργό Υγείας,

Θέμα: «Υποβάθμιση Οδοντιατρικού Τμήματος Γενικού Νοσοκομείου Άρτας»

Η Βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ - ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ Γεροβασίλη Όλγα καταθέτει προς τον Υπουργό Υγείας τις υπ' αριθμ. 54/10.12.2021 και 58/05.01.2022 επιστολές του Πανελληνίου Συλλόγου Οδοντιάτρων Δημόσιας Υγείας προς τον Διοικητή Γ.Ν. Άρτας, κοινοποιούμενη στον Διοικητή της 6^{ης} Υ.ΠΕ. και περαιτέρω στην ηγεσία του Υπουργείου Υγείας αφενός και προς τον Διοικητή της 6^{ης} Υ.ΠΕ. αφετέρου, σχετικά με τη συνεχή υποβάθμιση του Οδοντιατρικού Τμήματος του Γ.Ν. Άρτας. Ως ειδικότερα αναφέρεται στις επιστολές: κατόπιν αναιτιολόγητης απόφασης του Δ.Σ. του Γ.Ν. Άρτας έχει ανεπίτρεπτα συρρικνωθεί ο χώρος του Οδοντιατρικού Τμήματος κατά παράβαση των προϋποθέσεων υγιεινής και ασφάλειας, οι οποίες καθορίζονται από διεθνή επιστημονικά πρωτόκολλα, ασφαλούς και επιστημονικά ενδεδειγμένης παροχής οδοντιατρικής φροντίδας αλλά και από τις οδηγίες του ΕΟΔΥ (Μάιος 2020), μεταξύ άλλων. Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οδοντιάτρων Δημόσιας Υγείας κάθετα αντιτίθεται στη σχεδιαζόμενη συρρίκνωση του Οδοντιατρικού Τμήματος, την οποία καταγγέλλει ως «άσκοπη, ασύμφορη από κάθε άποψη και απαράδεκτη» καθώς είναι «αδιανόητο να συζητείται το ενδεχόμενο μείωσης της επιφάνειας ενός από τους πλέον μολυσματικούς και επικίνδυνους για διασπορά λοιμογόνων παραγόντων χώρους», ιδίως σε καιρό πανδημίας. Την εν λόγω απόφαση ακολούθησε μάλιστα η περικοπή των επιτρεπόμενων εφημεριών της οδοντιάτρου του τμήματος, υποβαθμίζοντας έτι περαιτέρω τη λειτουργία του.

Επίσης, την έντονη διαμαρτυρία τους με τα ανωτέρω και την ανάγκη για εύρυθμη λειτουργία του οδοντιατρικού τμήματος Γ.Ν. Άρτας εκφράζουν με τις επιστολές τους υπ' αριθμ. 3/17.01.2022 ο Σύλλογος ΑμεΑ Νομού Άρτας, με την υπ' αριθμ. 17/21.01.2022 επιστολή της η Περιφερειακή Ομοσπονδία ΑμεΑ Ηπείρου και Βορείων Ιονίων Νήσων (ΠΟ.ΜΑμε.Α), ενώ στην από 13.01.2022 Συνεδρίασή του το Επιστημονικό Συμβούλιο Γ.Ν. Άρτας ομόφωνα τάχθηκε υπέρ της εύρυθμης και κατά το νόμο ορθής λειτουργίας του οδοντιατρικού τμήματος και της μη περικοπής των εφημεριών, όπως και η Ελληνική Εταιρεία Νοσοκομειακής Ιατρικής με την υπ' αριθμ. 1/04.01.2022 Επιστολή της.

Επισυνάπτονται οι υπ' αριθμ. 54/10.12.2021 και 58/05.01.2022 επιστολές του Πανελληνίου Συλλόγου Οδοντιάτρων Δημόσιας Υγείας με τα συνημμένα σε αυτές έγγραφα καθώς και η υπ' αριθμ. 3/17.01.2022 επιστολή του Συλλόγου ΑμεΑ Νομού Άρτας, η υπ' αριθμ. 17/21.01.2022 επιστολή της Περιφερειακής Ομοσπονδίας ΑμεΑ Ηπείρου και Βορείων Ιονίων Νήσων (ΠΟ.ΜΑμε.Α), η από 13.01.2022 Συνεδρίαση του Επιστημονικού Συμβούλιο Γ.Ν. Άρτας και υπ' αριθμ. 1/04.01.2022 Επιστολή της Ελληνικής Εταιρείας Νοσοκομειακής Ιατρικής.

Παρακαλούμε για την άμεση εξέταση των επιστολών, για την απάντηση και τις σχετικές σας ενέργειες καθώς και να μας ενημερώσετε σχετικά.

Αθήνα, 09.02.2022

Η καταθέτουσα Βουλευτής

Γεροβασίλη Όλγα

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΤΟΜΩΝ
ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΝΟΜΟΥ ΑΡΤΑΣ

Πίσω Πλευρά ΚΕΘΕΑ
(δίπλα στο ΚΤΕΛ) 47132 - Άρτα
Τηλεφ. / fax : 26810 – 78565
E-mail : ameaarta@yahoo.gr

Άρτα 17 Ιανουαρίου 2022
Αριθμ. Πρωτ: 3

Προς: Διοικητή Γ.Ν.Άρτας

Κοινοποίηση: 1) Δήμαρχο Άρτας
2) Περιφερειάρχη
3) Βουλευτές Ν.Άρτας
4) Ομοσπονδία ΑμεΑ

**ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΓΙΑ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΟΔ/ΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ
Γ.Ν.ΑΡΤΑΣ**

Ο Σύλλογος ΑμεΑ Νομού Άρτας, ενημερώθηκε σχετικά με την υποβάθμιση του Οδοντιατρικού Τμήματος του Γ.Ν.Άρτας που επιχειρείται με την απόφαση του Δ.Σ. του Γ.Ν.Άρτας με αρ. πρωτ. 34/29-9-2021 για περιορισμό-συρρίκνωση του χώρου του Οδοντιατρικού Τμήματος του Γ.Ν.Άρτας καθώς και για δραματική μείωση του επιτρεπόμενου αριθμού των εφημεριών της Οδοντιάτρου του Γ.Ν.Άρτας.

Ο Σύλλογός μας διαμαρτύρεται έντονα για την επιχειρούμενη υποβάθμιση του Οδοντιατρικού τμήματος του Γ.Ν.Άρτας, η οποία θα έχει δυσμενή επίπτωση στα μέλη του Συλλόγου μας, που είναι άτομα με αναπηρία και των οποίων η Οδοντιατρική περίθαλψη γίνεται κατά κύριο λόγο σε νοσοκομειακό χώρο.

Ο Σύλλογός μας ζητά να **μη υλοποιηθεί η συγκεκριμένη απόφαση της Διοίκησης του Γ.Ν.Άρτας**, να παραμείνει ο αρχικά διαθέσιμος χώρος του Οδοντιατρικού Τμήματος του Νοσοκομείου Άρτας και να αναβαθμιστεί η λειτουργία του σύμφωνα με τα διεθνή επιστημονικά πρωτόκολλα, προσφέροντας τις απαραίτητες για όλους τους πολίτες και ιδιαίτερα τους ΑμεΑ , ιατρικές υπηρεσίες του.

Επισυνάπτουμε και τις προβλεπόμενες προδιαγραφές λειτουργίας των Νοσοκομειακών Οδοντιατρικών Τμημάτων (NOT).

Με εκτίμηση

Ο Πρόεδρος

(Σταύρος Κλεισούρης)

Ο Γεν. Γραμματέας

(Ιωάννης Ζαρκάδας)

Περιφερειακή Ομοσπονδία
2022
Ατόμων με Αναπηρία Ηπείρου
και Βορείων Ιονίων Νήσων
(ΠΟ.ΜΑμε.Α)
Αρ.Μακαρίου 11 (ΚΕ.ΠΑ.ΒΙ)
Ιωάννινα
Τηλ. Fax. 26510-62283
E-mail: esamea1@otenet.gr

Ιωάννινα 21-01-

Αρ.Πρωτ.17

Προς
Τον Διοικητή Γεν.Νοσοκομείου Ν.Άρτας

Θέμα: Ζητείται η εύρυθμη λειτουργία του Οδοντιατρικού Τμήματος Γ.Ν Άρτας

Κύριε Διοικητά,

Η Περιφερειακή Ομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία Ηπείρου και Βορείων Ιονίων Νήσων είναι μέλος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία(ΕΣΑμε.Α).Πρόκειται για κοινωνικό και μη κερδοσκοπικό Δευτεροβάθμιο Φορέα, ο οποίος έχει την ευθύνη στην Περιφέρεια της για τις εξής Περιφερειακές Ενότητες: Ιωαννίνων, Θεσπρωτίας, Πρεβέζης, Άρτας, και Βορείων Ιονίων Νήσων.

Με την παρούσα επιστολή θα επιθυμούσαμε να σας εκφράσουμε το αίτημά μας όσο αφορά στην εύρυθμη λειτουργία του Οδοντιατρικού Τμήματος του Γ.Ν. Άρτας.

Κατόπιν υπομνήματος διαμαρτυρίας για την υποβάθμιση του Οδοντιατρικού Τμήματος Γ.Ν Άρτας από τον Σύλλογο Α.με.Α Ν. Άρτας ενημερωθήκαμε ότι επιχειρείται η συρρίκνωση των χώρων του Οδοντιατρικού Τμήματος.

Κύριε Διοικητά,

Η στοματική υγεία είναι σημαντική και σε αυτή έχουν δικαίωμα όλοι, ιδιαίτερα δε τα άτομα με αναπηρία για τα οποία η επίτευξη και η διατήρηση ενός καλού επιπέδου στοματικής υγείας, είναι ιδιαίτερα επιβεβλημένη, δεδομένης της αλληλεπίδρασης της με την βεβαρημένη γενική τους υγεία. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η Νοσοκομειακή Οδοντιατρική αποτελεί πλέον αναγκαία και αναπόσπαστη ειδικότητα των Νοσοκομείων του ΕΣΥ, της οποίας η θέση πρέπει να αναβαθμισθεί με στόχο να υπηρετηθεί η αρχή της ισότητας στην πρόσβαση των ασθενών με σοβαρά συστηματικά νοσήματα και με αναπηρία, ευελπιστούμε ότι θα μεριμνήσετε για την επίλυση του συγκεκριμένου αιτήματος.

Δεδομένου δε ότι το οδοντιατρείο μπορεί αν γίνει ιδιαίτερα μολυσματικό και επικίνδυνο για την διασπορά Sars-Cov-2, στις συνθήκες της πανδημίας που βιώνουμε και στα πλαίσια λήψης μέτρων προφύλαξης τόσο για το κοινό όσο και για το υγειονομικό προσωπικό, ο χώρος του πρέπει να είναι άνετος, με μεγάλη αίθουσα εργασίας και επομένως επιβάλλεται αναδιάταξη και διεύρυνση των διαθέσιμων χώρων και όχι συρρίκνωσή τους.

Με Εκτίμηση

Για το Δ.Σ

Η Πρόεδρος

Ο Γ. Γραμματέας

Σκανδάλη Μαρία

Κλεισούρης Σταύρος

Κοιν:Πίνακας Αποδεκτών

1.ΕΣΑμεΑ

2.Σύλλογος Α.με.Α Ν. Άρτας

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Αριθμ. Πρωτ.: 58
Θεσσαλονίκη: 5/1/2022

Κουντουριώτη 18 -55337 Θεσσαλονίκη
Πληροφορίες: Αριστείδης Φασούλας
Τηλέφωνα
e-mail: info.pasoddy@gmail.com

ΠΡΟΣ: Διοικητή 6^{ης} Υ.ΠΕ. κ. Καρβέλη Ιωάννη

ΚΟΙΝ.: 1. Υπουργό Υγείας κ. Θάνο Πλεύρη

2. Γεν. Γραμ. Υπηρεσιών Υγείας κ. Κωτσιόπουλο

3. Διοικητή Γ.Ν. Άρτας κ. Ευάγγελο Ντάκουλα

4. Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία

5. Οδοντίατρο Γ.Ν. Άρτας κ. Κωστάκου Ευγενία

ΘΕΜΑ: ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ Γ.Ν. ΑΡΤΑΣ

Αξιότιμε κ. Διοικητά.

Στις 10/12/2021 ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οδοντιάτρων του Δημόσιου τομέα Υγείας (ΠΑ.Σ.ΟΔ.Δ.Υ.), κατέθεσε υπόμνημα διαμαρτυρίας με αριθμό πρωτοκόλλου 54, προς τον Διοικητή του Γ.Ν. Άρτας, με κοινοποίηση στο Διοικητή της 6ης Υ.ΠΕ. κ. Καρβέλη Ιωάννη.

Στο υπόμνημα αυτό κατέθεσε τις απόψεις και τις θέσεις του για το θέμα που προέκυψε, μετά από την απόφαση με αρ. πρωτ. 34/29-9-2021 του Διοικητή του Νοσοκομείου Άρτας, σχετικά με τον περιορισμό του διαθέσιμου χώρου του Οδοντιατρικού Τμήματος του Νοσοκομείου.

Στο έγγραφο αυτό επισημαίνεται, η ιδιαιτερότητα των Οδοντιατρικών Τμημάτων, ως προς την αυξημένη μολυσματικότητα της οδοντιατρικής πράξης λόγω του παραγόμενου αερολύματος, στην αναγκαστικά ακάλυπτη στοματική κοιλότητα των ασθενών, με ότι αυτό συνεπάγεται για τη διασπορά κάθε λοιμογόνου παράγοντα. Η ιδιαιτερότητα αυτή καθιστά επιτακτική την ανάγκη για τη διάθεση μεγαλύτερου και κατάλληλα διαμορφωμένου χώρου στα Οδοντιατρικά Τμήματα.

Σχετικά υπομνήματα κατέθεσε ο σύλλογός μας από την αρχή της πανδημίας, προς το Υπουργείο Υγείας και σε όλους τους αρμόδιους φορείς, στα οποία τόνιζε την ανάγκη απарέγκλιτης εφαρμογής των επιστημονικών πρωτοκόλλων σχετικά με τις προϋποθέσεις ασφαλούς και επιστημονικά ενδεδειγμένης παροχής οδοντιατρικής φροντίδας στα δημόσια Οδοντιατρικά Τμήματα.

Μία από τις απαραίτητες αυτές προϋποθέσεις ιδιαίτερα στη σημερινή συγκυρία, λόγω πανδημίας, αφορά και τον διευρυμένο και κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο των οδοντιατρικών τμημάτων, προκειμένου να περιορίζεται στο ελάχιστο ο κίνδυνος διασποράς μολυσματικού υλικού.

Οι προϋποθέσεις αυτές περιγράφονται αναλυτικά στις οδηγίες που εξέδωσε τον Ιανουάριο του 2019 το ΚΕΕΛΠΝΟ για την πρόληψη όλων των λοιμώξεων στις οδοντιατρικές μονάδες της χώρας καθώς και στις οδηγίες του Ε.Ο.Δ.Υ. για τις οδοντιατρικές σχολές που εκδόθηκαν τον Μάιο του 2020, αλλά και στην πρόσφατη

τοποθέτηση της Ελληνικής Εταιρείας Νοσοκομειακής Οδοντιατρικής (Ε.Ε.Ν.Ο.) ως καθ' ύλην αρμόδιας για το θέμα, ύστερα από σχετικό αίτημα της Οδοντιάτρου του Γ.Ν. Άρτας.

Με την απόφαση της διοίκησης του Γ.Ν. Άρτας, για περιορισμό-συρρίκνωση του χώρου του Οδοντιατρικού Τμήματος του Γ.Ν. Άρτας και την παρεμβολή στο χώρο διοικητικού γραφείου (Προϊσταμένης Εξωτερικών Ιατρείων), επιχειρείται επικίνδυνη υποβάθμιση των απαραίτητων αυτών προϋποθέσεων, με δυσμενή επίπτωση στην ασφαλή λειτουργία του Οδοντιατρικού Τμήματος, για τους προσερχόμενους ασθενούς και το υγειονομικό προσωπικό.

Επιπλέον, την απόφαση για τη συρρίκνωση του Οδοντιατρικού Τμήματος, ακολούθησε και άλλη μια απόφαση του Διοικητή του Νοσοκομείου, για κατακόρυφη μείωση των επιτρεπόμενων εφημεριών ετοιμότητας της Οδοντιάτρου του τμήματος, από 14 σε μόλις 4, η οποία υποβαθμίζει ακόμη περισσότερο την οδοντιατρική περίθαλψη του πληθυσμού της περιοχής.

Με το παρόν υπόμνημα, ο σύλλογός μας αιτείται τη θεσμική σας παρέμβαση προς τη Διοίκηση του Γ.Ν. Άρτας, προκειμένου:

- 1) να μην υλοποιηθεί η συγκεκριμένη απόφαση, και να διατηρηθεί ο αρχικά διαθέσιμος χώρος του Οδοντιατρικού Τμήματος
- 2) να διαμορφωθεί ο χώρος σύμφωνα με τις οδηγίες για την ασφαλή λειτουργία των οδοντιατρικών μονάδων και
- 3) να επανέλθει το εφημεριακό καθεστώς που ίσχυε μέχρι σήμερα.

Συνημμένα έγγραφα: 5

-Ο-
Πρόεδρος

Αριστείδης Φασούλας

Με τιμή
ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

-Ο-
Γ. Γραμματέας

Νικόλαος Γεωργιάδης

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Κουντουριώτη 18 -55337 Θεσσαλονίκη
Πληροφορίες: Αριστείδης Φασούλας
Τηλέφωνο
e-mail: info.pasoddy@gmail.com

ΠΡΟΣ: Διοικητή Γ.Ν. Άρτας κ. Ευάγγελο Ντάκουλα
ΚΟΙΝ: Διοικητή 6ης Υ.ΠΕ. κ. Ιωάννη Καρβέλη
Υπουργό Υγείας κ. Θάνο Πλεύρη
Αν. Υπουργό Υγείας κ. Μίνα Γκάγκα
Γεν. Γραμ. Υπηρεσιών Υγείας κ. Κωτσόπουλο
Οδοντίατρο Γ.Ν.Άρτας κ. Κωστάκου Ευγενία

ΘΕΜΑ: Περιορισμός διαθέσιμου χώρου οδοντιατρικού τμήματος Γ.Ν.Άρτας
Αξιότιμε κ. Διοικητά και αξιότιμα μέλη του Δ.Σ. του Γ.Ν.Άρτας

Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Οδοντιάτρων του Δημόσιου τομέα Υγείας, με την επωνυμία **Π.Α.Σ.Ο.Δ.Δ.Υ.**, είναι ο κλαδικός συνδικαλιστικός φορέας των Οδοντιάτρων Ε.Σ.Υ. όλης της χώρας. Σκοπός του **Π.Α.Σ.Ο.Δ.Δ.Υ.**, μεταξύ άλλων, είναι η διαφύλαξη του επιστημονικού κύρους και της επαγγελματικής τιμής και αξιοπρέπειας, καθώς και η υπεράσπιση των νόμιμων ηθικών και εργασιακών δικαιωμάτων των μελών του, **Οδοντιάτρων του Δημοσίου.**

Στα πλαίσια της συνδικαλιστικής του υποχρέωσης, οφείλει να τοποθετηθεί στο θέμα που ξαφνικά προέκυψε και αφορά την αναιτιολόγητη απόφαση του Δ.Σ. του Γ.Ν.Άρτας για τη συρρίκνωση του διαθέσιμου χώρου, στο Οδοντιατρικό τμήμα του Νοσοκομείου της Άρτας

Ύστερα από την κοινοποίηση στο σύλλογό μας, της σχετικής από 1/12/2021 αίτησης, της συναδέλφου μας Οδοντιάτρου κ. Ευγενίας Κωστάκου, προς τη Διοίκηση του Γ.Ν. Άρτας και τη λεπτομερή ενημέρωση για το θέμα, ο Πανελλήνιος Σύλλογός μας, ως κατ' εξοχήν αρμόδιος κλαδικός φορέας επισημαίνει τα εξής.

Η διαφύλαξη και η προαγωγή της υγείας αποτελεί ύψιστη υποχρέωση της πολιτείας, όπως και της στοματικής υγείας που είναι αναπόσπαστο τμήμα της γενικής υγείας και είναι ο βασικός σκοπός ίδρυσης και λειτουργίας των Δημόσιων Οδοντιατρικών τμημάτων.

Στο χώρο του Οδοντιατρικού τμήματος, προσφέρονται υπηρεσίες και θεραπευτικές αγωγές ποικίλου βαθμού δυσκολίας και πολυπλοκότητας, σε όλο το ηλικιακό φάσμα, από την απλή πληροφόρηση και τις οδηγίες για σωστή στοματική υγιεινή, μέχρι και τη διεξαγωγή πολύπλοκων χειρουργικών επεμβάσεων.

Η επεμβατική οδοντιατρική πράξη, δημιουργεί συνθήκες υψηλής μεταδοτικότητας διάφορων λοιμογόνων παραγόντων, λόγω της διασποράς μολυσματικού βιολογικού υλικού σε όλο το περιβάλλον του οδοντιατρείου, από το αερόλυμα που δημιουργείται με τα περιστροφικά κοπτικά εργαλεία, τις συσκευές υπερήχων και την αεροϋδροσύριγγα, που λειτουργούν εντός της στοματικής κοιλότητας του ασθενούς, αλλά και του βιοϋμενίου (biofilm), που αναπτύσσεται και προσκολλάται στις σωληνώσεις του οδοντιατρικού μηχανήματος.

Είναι διεθνώς παραδεκτό και αποδεδειγμένο επιστημονικά, ότι οι χώροι των οδοντιατρικών τμημάτων, είναι από τους **ιδιαίτερα μολυσματικούς και πλέον επικίνδυνους**, για τη διασπορά διαφόρων λοιμογόνων παραγόντων, που απασχολούν διαχρονικά την παγκόσμια κοινότητα.

Η αυστηρή τήρηση των προϋποθέσεων, βάσει διεθνών επιστημονικών πρωτοκόλλων, ασφαλούς και επιστημονικά ενδεδειγμένης παροχής οδοντιατρικής φροντίδας, ιδιαίτερα στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία, είναι περισσότερο από ποτέ επιβεβλημένη.

Η εφαρμογή τους βέβαια, είναι δυνατή μόνο εφόσον έχουν εξασφαλιστεί προηγουμένως, οι βασικές και απαραίτητες προϋποθέσεις που αφορούν τον κατάλληλο ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό, την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή, την ενδεδειγμένη χωροταξική οργάνωση των οδοντιατρικών τμημάτων και τη διάθεση εξειδικευμένου βοηθητικού προσωπικού.

Εάν δεν είναι δυνατόν να τηρηθούν οι προϋποθέσεις αυτές, η πραγματοποίηση επεμβατικών Οδοντιατρικών εργασιών που παράγουν αερόλυμα, είναι πολύ επικίνδυνη και πρέπει να αποφεύγεται, καθότι η διασπορά του ιού, επιφέρει εκτός των άλλων και νομικές συνέπειες.

Οδηγίες για την εξασφάλιση των προϋποθέσεων αυτών, έχουν εκδοθεί και αποσταλεί από όλους τους αρμόδιους φορείς του οδοντιατρικού κλάδου, Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία, Ελληνική Εταιρεία Νοσοκομειακής Οδοντιατρικής και φυσικά από τον Πανελλήνιο Σύλλογο Οδοντιάτρων του Ε.Σ.Υ. (Π.Α.Σ.Ο.Δ.Α.Υ.), ο οποίος στο έγγραφο με αρ. πρωτ. 39/6-5-2020, που απέστειλε προς όλες τις Υ.ΠΕ. της χώρας και κοινοποίησε στο Υπουργείο Υγείας, ζητούσε την αυστηρή και απαρέγκλιτη εφαρμογή όλων των σχετικών οδηγιών για την ασφαλή και επιστημονικά ενδεδειγμένη παροχή οδοντιατρικής φροντίδας, σε όλες τις δημόσιες υγειονομικές δομές.

Στη σημερινή ιδιαίτερα δύσκολη κατάσταση λόγω πανδημίας, όταν θεωρείται, με βάση τις οδηγίες των ειδικών, επιβεβλημένη η αναδιάρθρωση και διεύρυνση των διαθέσιμων χώρων σε διάφορα καταστήματα, μεταφορικά μέσα κ.α., είναι αδιανόητο να συζητείται το ενδεχόμενο μείωσης της επιφάνειας, ενός από τους πλέον μολυσματικούς και επικίνδυνους για διασπορά λοιμογόνων παραγόντων χώρους, όπως είναι τα Οδοντιατρικά τμήματα.

Ευελπιστούμε λοιπόν, ότι λαμβάνοντας υπόψη όσα προαναφέραμε, δε θα προχωρήσετε στην σχεδιαζόμενη συρρίκνωση του οδοντιατρικού τμήματος, την οποία θεωρούμε άσκοπη, ασύμφορη από κάθε άποψη και γενικά απαράδεκτη, άλλως αν αποφασιστεί μετεγκατάσταση του τμήματος, θα πρέπει να γίνει σε χώρο που να πληροί τις προβλεπόμενες και επιστημονικά ενδεδειγμένες προϋποθέσεις υγιεινής και ασφάλειας.

Ο Π.Α.Σ.Ο.Δ.Α.Υ θα παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις στο θέμα, πιστεύοντας ότι θα υπάρξει η καλύτερη λύση, προς όφελος των ασθενών του οδοντιατρικού τμήματος και του υγειονομικού προσωπικού που τους περιθάλπει, παραμένοντας παράλληλα στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση και έτοιμοι να συνδράμουμε με όποιο τρόπο κριθεί αυτό αναγκαίο.

-Ο-
Πρόεδρος

ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

-Ο-
Γ. Γραμματέας

Αριστείδης Φασούλας

Νικόλαος Γεωργιάδης

**ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΡΤΑΣ**

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ 1^η

13-01-2022

Το Επιστημονικό Συμβούλιο του Γενικού Νοσοκομείου Άρτας που συγκροτήθηκε με την αριθμ. Δ/87/22-2-2021 απόφαση του Διοικητή του Νοσοκομείου, συνήλθε στις 13-01-2022 ημέρα Πέμπτη και ώρα 12.00 μ.μ. στην αίθουσα συνεδριάσεων στην οποία πήραν μέρος: 1) Γκούβα Χαρίκλεια ως πρόεδρος, 2) Χαρμαντάρη Βικτωρία ως μέλος, 3) Χουλιάρης Βασίλειος ως μέλος, 4) Χαρμπή Φωτεινή ως μέλος, 5) Καϊντάση Ηλιάννα ως μέλος, 6) Βασσιούλα Σταυρούλα ως Γραμματέας

Απουσίαζαν τα μέλη Καραγεώργος Δημήτριος, Τάτσης Νικόλαος, Γκικόκα Ελένη

Αφού διαπιστώθηκε η νόμιμη απαρτία ο προεδρεύων του Επιστημονικού Συμβουλίου κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

Τα θέματα που συζητήθηκαν είναι τα ακόλουθα:

ΘΕΜΑ 16^ο: « Γνωμοδότηση σχετικά με έγγραφο Κωστάκου Ευγενίας ».

Το Επιστημονικό Συμβούλιο αφού έλαβε υπόψη το με αρ. πρωτ. 522/10-01-2022 έγγραφο της κ. Κωστάκου Ευγενίας και μετά από συζήτηση

Ομόφωνα αποφασίζει

Το Επιστημονικό Συμβούλιο θεωρεί ότι όλα τα ιατρεία πρέπει να πληρούν τις αναγκαίες από το νόμο προϋποθέσεις για την ορθή λειτουργία τους. Το Γενικό Νοσοκομείο Άρτας πρέπει να εξασφαλίσει την εύρυθμη λειτουργία του οδοντιατρικού τμήματος. Όσον αφορά τις εφημερίες όλοι οι ιατροί του Νοσοκομείου θα πρέπει να μπορούν πραγματοποιούν τον αριθμό των εφημεριών που προβλέπονται από το νόμο.

Η Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γκούβα Χαρίκλεια

Βασσιούλα Σταυρούλα

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Κουντουριώτη 18 -55337 Θεσσαλονίκη
Πληροφορίες: Αριστείδης Φασούλας
Τηλέφωνα:
e-mail: info.pasoddy@gmail.com

Αριθμ. Πρωτ.:39
Θεσσαλονίκη: 6./5/2020

ΠΡΟΣ: Διοικητές των Υ.ΠΕ. όλης της χώρας
ΚΟΙΝ: Υπουργό Υγείας κ. Κικίλια
Υφυπουργό Υγείας κ. Κοντοζαμάνη
Γενικό Γραμματέα Υπηρεσιών Υγείας κ. Κωτσιόπουλο

ΘΕΜΑ: ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΟΔΗΓΙΩΝ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΔ. ΤΜΗΜΑΤΩΝ

Αξιότιμοι κ.κ. Διοικητές

Στην πρώτη φάση αντιμετώπισης της πανδημίας του covid-19, οι συνδικαλιστικοί φορείς του Οδοντιατρικού κλάδου, Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία (Ε.Ο.Ο.) και Πανελλήνιος Σύλλογος Οδοντιάτρων του Δημοσίου (ΠΑ.Σ.ΟΔ.Δ.Υ.), εξέδωσαν διαχρονικά διάφορες κατευθυντήριες οδηγίες προς τους Οδοντιάτρους ιδιωτικού και δημοσίου τομέα, που αποσκοπούσαν στον έλεγχο της διασποράς της λοίμωξης και παράλληλα στην αντιμετώπιση των επειγόντων και επώδυνων οδοντιατρικών περιστατικών.

Ο ΠΑ.Σ.ΟΔ.Δ.Υ. βέβαια, από καιρό και πολύ πριν την εμφάνιση της πανδημίας αυτής, είχε επισημάνει με υπομνήματα που κατέθεσε στο Υπουργείο Υγείας και σε άλλους αρμόδιους προϊσταμένους φορείς, την αναγκαιότητα αυστηρής τήρησης των προϋποθέσεων ασφαλούς και επιστημονικά ενδεδειγμένης άσκησης της Οδοντιατρικής και παροχής οδοντιατρικής φροντίδας.

Στα υπομνήματά του αυτά, περιέγραφε τους βασικούς άξονες των προϋποθέσεων αυτών, επιφυλασσόμενος για την κατάθεση στη συνέχεια, αναλυτικών, λεπτομερών και εμπεριστατωμένων οδηγιών εφαρμογής αυτών των προϋποθέσεων.

Είναι διεθνώς παραδεκτό και αποδεδειγμένο επιστημονικά, ότι οι χώροι των οδοντιατρικών τμημάτων είναι από τους **ιδιαίτερα μολυσματικούς και πλέον επικίνδυνους**, για τη διασπορά διαφόρων λοιμογόνων παραγόντων που απασχολούν διαχρονικά την παγκόσμια κοινότητα.

Η επεμβατική οδοντιατρική πράξη, δημιουργεί συνθήκες υψηλής μεταδοτικότητας διάφορων λοιμογόνων παραγόντων, λόγω της διασποράς μολυσματικού βιολογικού υλικού σε όλο το περιβάλλον του οδοντιατρείου, από το αερόλυμα που δημιουργείται με τα περιστροφικά κοπτικά εργαλεία, τις συσκευές υπερήχων και την αεροϋδροσύριγγα, που λειτουργούν εντός της στοματικής κοιλότητας του ασθενούς, αλλά και του βιοϋμενίου (biofilm), που αναπτύσσεται και προσκολλάται στις σωληνώσεις του οδοντιατρικού μηχανήματος.

Για την ασφαλή εκτέλεση του οδοντιατρικού έργου, επιβάλλεται να τηρούνται, τα διεθνώς καθορισμένα πρωτόκολλα υγιεινής και ασφάλειας για τους ασθενείς, τον

οδοντίατρο και την υγειονομική του ομάδα, με την εξασφάλιση της απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής, του αναγκαίου ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού και του κατάλληλου χειρουργικού περιβάλλοντος, δεδομένου ότι η οδοντιατρική είναι, κατά βάση, χειρουργική ειδικότητα.

Στη σημερινή ιδιαίτερα δύσκολη συγκυρία λόγω πανδημίας, η αυστηρή τήρηση των κανόνων και των προϋποθέσεων ασφαλούς και επιστημονικά ενδεδειγμένης λειτουργίας των οδοντιατρικών τμημάτων των δημόσιων υγειονομικών δομών (όπως εξοπλισμός, πρωτόκολλα υγιεινής και ασφάλειας, μέσα ατομικής προστασίας, απολύμανση χώρου και συσκευών, αποστείρωση εργαλείων, αναγκαία παρουσία εξειδικευμένου βοηθητικού προσωπικού κ.ά.), **είναι επιβεβλημένη όσο ποτέ άλλοτε.**

Οι απαραίτητες όμως αυτές προϋποθέσεις, όπως ήδη έχουμε αναφέρει σε σχετικά υπομνήματα, **υπολείπονται πολύ των ενδεδειγμένων** (χωρίς την ευθύνη των Οδοντιάτρων του Ε.Σ.Υ.).

Ενόψει της σταδιακής επαναλειτουργίας των οδοντιατρείων στη χώρα, απεστάλησαν προς το Υπουργείο Υγείας, το υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 879/28-4-2020 έγγραφο της **Ε.Ο.Ο.** και το υπ' αριθμόν πρωτοκόλλου 17/6-5-2020 έγγραφο της Ελληνικής Εταιρείας Νοσοκομειακής Οδοντιατρικής (**Ε.Ε.Ν.Ο.**), στα οποία αναφέρονται συγκεκριμένες και λεπτομερείς οδηγίες προς όλους τους Οδοντιάτρους, για τον τρόπο ασφαλούς παροχής Οδοντιατρικής φροντίδας σε τακτικά και έκτακτα περιστατικά και την αποφυγή διασποράς του covid- 19 στην κοινότητα.

Ο Πανελλήνιος Σύλλογός μας (**ΠΑ.Σ.ΟΔ.Δ.Υ.**), έχοντας υψηλό αίσθημα ευθύνης προς τους λήπτες υπηρεσιών δημόσιας Οδοντιατρικής φροντίδας και προς το υγειονομικό προσωπικό που τις προσφέρει, **θεωρεί επιτακτική την ανάγκη αυστηρής και απαρέγκλιτης εφαρμογής των οδηγιών- μέτρων**, που περιγράφονται στα συγκεκριμένα έγγραφα, **σε όλα τα οδοντιατρικά τμήματα των δημόσιων υγειονομικών δομών της χώρας.**

Η εφαρμογή τους βέβαια, είναι δυνατή μόνο εφόσον έχουν εξασφαλιστεί προηγουμένως, οι βασικές και απαραίτητες προϋποθέσεις που αφορούν τον κατάλληλο ιατροτεχνολογικό εξοπλισμό, την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή, την ενδεδειγμένη χωροταξική οργάνωση των οδοντιατρικών τμημάτων και τη διάθεση εξειδικευμένου βοηθητικού προσωπικού.

Εάν δεν είναι δυνατόν να τηρηθούν οι προϋποθέσεις αυτές, η πραγματοποίηση επεμβατικών Οδοντιατρικών εργασιών που παράγουν αερόλυμα, είναι πολύ επικίνδυνη και πρέπει να αποφεύγεται, καθότι η μη αποφυγή διασποράς του ιού, επιφέρει εκτός των άλλων και νομικές συνέπειες.

Παρακαλούμε για την έκδοση και την αποστολή από μέρους σας, προς όλες τις υγειονομικές μονάδες αρμοδιότητάς σας, εντολών προς τις Διευθύνσεις τους, για την εξασφάλιση των ενδεδειγμένων και απαραίτητων προϋποθέσεων ασφαλούς παροχής οδοντιατρικής φροντίδας, σε τακτικά και έκτακτα περιστατικά.

Οι εντολές σας θα πρέπει να περιλαμβάνουν **συγκεκριμένες και λεπτομερείς οδηγίες** για τον τρόπο διαχείρισης οδοντιατρικών περιστατικών στα δημόσια Οδοντιατρεία της χώρας, προς ενημέρωση των συναδέλφων μας Οδοντιάτρων, σύμφωνα με τα επισυναπτόμενα αρχεία της **Ε.Ο.Ο.** και της **Ε.Ε.Ν.Ο.** καθώς και αντίστοιχο αρχείο του **ΠΑ.Σ.ΟΔ.Δ.Υ.** στο οποίο γίνεται ενδεικτική αναφορά των απαραίτητων υλικών και μέσων, **που απαιτείται να διαθέτουν** όλα τα δημόσια Οδοντιατρικά τμήματα της χώρας.

Είμαστε πάντα στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση και έτοιμοι να συνδράμουμε με όποιο τρόπο κριθεί αναγκαίο, στο συγκεκριμένο θέμα, αλλά και κάθε άλλο, σχετικό με τον κλάδο μας.

-Ο-
Πρόεδρος

Με τιμή
ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

-Ο-
Γ. Γραμματέας

Αριστείδης Φασούλας

Νικόλαος Γεωργιάδης

Αριθμ. Πρωτ.: 43

Θεσσαλονίκη: 30/9/2020

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ**

Κουντουριώτη 18 -55337 Θεσσαλονίκη

Πληροφορίες: Αριστείδης Φασούλας

Τηλέφωνα:

e-mail: info.pasoddy@gmail.com

ΠΡΟΣ: Διοικητές των Υ.Π.Ε. όλης της χώρας

ΚΟΙΝ: Υπουργό Υγείας κ. Κικίλια

Υφυπουργό Υγείας κ. Κοντοζαμάνη

Γενικό Γραμματέα Υπηρεσιών Υγείας κ. Κωτσιόπουλο

**ΘΕΜΑ: ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΔΗΓΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ ΑΣΦΑΛΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ**

Αξιότιμοι κ.κ. Διοικητές

Με το υπ' αριθμ. πρωτ. **39-6/5/2020** σχετικό έγγραφο που σας έχει αποσταλεί, τονίστηκε η επιτακτική ανάγκη της αυστηρής και απαρέγκλιτης εφαρμογής των οδηγιών και μέτρων, με σκοπό τη διαχρονικά ασφαλή και επιστημονικά ενδεδειγμένη παροχή οδοντιατρικών υπηρεσιών, από τα οδοντιατρικά τμήματα των δημόσιων υγειονομικών δομών της χώρας.

Με το έγγραφο αυτό ζητήθηκε επίσης, η έκδοση και η αποστολή από μέρους σας, εντολών προς τις Διευθύνσεις των υγειονομικών μονάδων αρμοδιότητάς σας, προκειμένου να εξασφαλιστούν οι βασικές και απαραίτητες προϋποθέσεις που απαιτούνται, για την εφαρμογή των συγκεκριμένων οδηγιών και μέτρων, που περιγράφονται αναλυτικά από τους θεσμικούς φορείς του οδοντιατρικού κλάδου και επισυνάφθηκαν στο συγκεκριμένο έγγραφο.

Σήμερα σχεδόν πέντε μήνες μετά την αποστολή του εγγράφου αυτού, οι βασικές υποδομές και οι απαραίτητες προϋποθέσεις, στα περισσότερα δημόσια Οδοντιατρικά τμήματα της χώρας, παραμένουν πολύ κατώτερες των ενδεδειγμένων και απαιτούμενων, θέτοντας σε κίνδυνο την υγεία των προσερχόμενων ασθενών, του επεμβαίνοντος Οδοντιάτρου και του υποτυπώδους βοηθητικού προσωπικού.

Με το παρόν έγγραφο, επαναλαμβάνεται για ακόμη μία φορά η **έκκληση** του Πανελληνίου Συλλόγου των Οδοντιάτρων του Δημοσίου, **για την επείγουσα και αυστηρή εφαρμογή, σε όλα τα Οδοντιατρικά τμήματα της χώρας, των απαιτούμενων οδηγιών και μέτρων**, όπως αυτά περιγράφονται στα σχετικά έγγραφα των αρμόδιων φορέων του κλάδου, τα οποία και επισυνάπτονται για δεύτερη φορά, προκειμένου εκτός των άλλων, να αποφευχθεί ο σοβαρός κίνδυνος μετατροπής των οδοντιατρικών τμημάτων, σε εστίες διασποράς και μετάδοσης επικίνδυνων λοιμογόνων παραγόντων.

Συνημμένα του εγγράφου : 4 έγγραφα

Σύνολο εγγράφων : 5

-Ο-
Πρόεδρος

Με τιμή
ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

-Ο-
Γ. Γραμματέας

Αριστείδης Φασούλας

Νικόλαος Γεωργιάδης

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΗΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗΣ
(ΕΕΝΟ)**

HELLENIC SOCIETY FOR HOSPITAL DENTISTRY

Μαυρογένους 32, Τ.Κ. 12461, Χαϊδάρι, Αθήνα

Τηλ.-Fax 2132163321, Κινητό

Αθήνα, 4 Ιανουαρίου 2022

Αρ. πρωτ.: 1

Προς κ. Ευγενία Κωστάκου,
Διευθύντρια Οδοντίατρο
ΓΝ Αρτας

Αγαπητή συνάδελφε,

Σχετικά με τα ερωτήματα που θέτετε στο έγγραφό σας της 22/12/2021 αναφορικά με τις προϋποθέσεις – προδιαγραφές ασφαλούς λειτουργίας NOT, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Από το 2016 έχει δημοσιοποιηθεί η Εισήγηση Προτάσεων για την Αναδιάρθρωση και Λειτουργία των Δημόσιων Οδοντιατρικών Υπηρεσιών της Ομάδας Εργασίας του Υπουργείου Υγείας για την Αναδιάρθρωση των Δημόσιων Οδοντιατρικών Υπηρεσιών, στην οποία είχαμε την τιμή να μετέχουμε (Συντονιστής Δ. Δημητριάδης, δημοσίευση στο επιστημονικό περιοδικό Ελληνική Νοσοκομειακή Οδοντιατρική 9: 9-38, 2016).

Σύμφωνα με την έγκυρη αυτή εισήγηση:

«Ως Δευτεροβάθμια Οδοντιατρική Περίθαλψη, νοείται η περίθαλψη που παρέχεται σε νοσοκομειακό περιβάλλον, για εκείνους που για την οδοντιατρική τους θεραπεία απαιτείται η συνεργασία τουλάχιστον μιας

ακόμη ιατρικής ειδικότητας. Με τον όρο Νοσοκομειακή Οδοντιατρική περιγράφεται η άσκηση της Οδοντιατρικής στο Νοσοκομείο από οργανωμένα Τμήματα, τα οποία αξιοποιούν την υπάρχουσα υποδομή, αναπτύσσουν κλινικές, εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διοικητικές δραστηριότητες και συνεργάζονται με Τμήματα άλλων ιατρικών ειδικοτήτων. Αντίστοιχα, Νοσοκομειακός Οδοντίατρος είναι ο οδοντίατρος που έχει την απαραίτητη εκείνη θεωρητική και κλινική επιστημονική κατάρτιση που χρειάζεται για να καλύψει όλο το εύρος της άσκησης της Οδοντιατρικής στο Νοσοκομείο¹.

Η περίθαλψη από τα Νοσοκομειακά Οδοντιατρικά Τμήματα (NOT) αποτελεί βασικό τμήμα των Δημόσιων Οδοντιατρικών Υπηρεσιών και καλύπτει σημαντικές ανάγκες του πληθυσμού της χώρας. Στους ειδικούς ασθενείς που αντιμετωπίζονται από τα NOT, περιλαμβάνονται τα άτομα με φυσική αναπηρία ή νοητική υστέρηση, τα αντιστικά άτομα, οι ασθενείς με σοβαρά συστηματικά νοσήματα (π.χ. καρδιοπαθείς, νεφροπαθείς, καρκινοπαθείς, αιματολογικοί, ασθενείς με αυτοάνοσα νοσήματα), οι ασθενείς υπό ακτινοθεραπεία και χημειοθεραπεία, οι μεταμοσχευμένοι, οι ψυχιατρικοί, οι ηλικιωμένοι κ.ά. των οποίων η οδοντιατρική θεραπεία απαιτεί νοσοκομειακό περιβάλλον. Αυτοί οι ασθενείς αποτελούν περίπου το 20% του πληθυσμού, ποσοστό το οποίο δείχνει το μέγεθος των αναγκών. Παράλληλα, οι οδοντιατρικές τους ανάγκες είναι πολύ μεγάλες δεδομένου ότι το επίπεδο της στοματικής υγείας των είναι συνήθως χαμηλό...».

«Ρυθμίσεις για τη λειτουργία των NOT (οργάνωση ιατρού, ανθρώπινο δυναμικό, εξοπλισμός, υλικά κλπ).

Για να λειτουργεί με στοιχειώδη επάρκεια ένα NOT χρειάζεται ιατρικό προσωπικό τουλάχιστον 4 οδοντιάτρων, αυξανόμενο, ανάλογα, στα Νοσοκομεία άνω των 200 κλινών. Στα NOT που αντιμετωπίζουν ΑμεΑ υπό

¹ Δημητριάδης Δ., Κωνσταντινίδης Ρ., Ζερβού Φ. Η Νοσοκομειακή Οδοντιατρική στο Εθνικό Σύστημα Υγείας της Ελλάδας: καταγραφές και προβληματισμοί. ΕΛΛ. Νοσοκ. Οδοντ. (2009) 2: 9-14

Γενική Αναισθησία (ΓΑ), το ιατρικό προσωπικό πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστον σε 5-6 ιατρούς.

Επιπλέον χρειάζονται:

α) Από πλευράς ανθρώπινου δυναμικού πλέον των οδοντιάτρων :

- ✓ ένα νοσηλευτή ανά έδρα και μία γραμματέα για τα τακτικά ιατρεία,
- ✓ ένα νοσηλευτή για τα έκτακτα ιατρεία,
- ✓ νοσηλευτική υποστήριξη στον θάλαμο νοσηλείας.

β) Από πλευράς χώρων και υλικοτεχνικής υποδομής:

- ✓ τακτικό εξωτερικό ιατρείο, με τουλάχιστον δύο έδρες,
- ✓ ιατρείο εκτάκτων στο Τ.Ε.Π., εάν υπάρχει στο Νοσοκομείο, με τουλάχιστον μία έδρα,
- ✓ 2-4 κλίνες για τη νοσηλεία των ασθενών σε θάλαμο του Χειρουργικού Τομέα²,
- ✓ οδοντιατρική μονάδα στο χειρουργείο με τον ανάλογο εξοπλισμό,
- ✓ όλα τα απαιτούμενα υλικά ,
- ✓ εξοπλισμό για τους νοσηλευόμενους που δεν μπορούν να μετακινηθούν και αντιμετωπίζονται επί κλίνης (π.χ. κυτίο α' ανάγκης το οποίο να περιέχει εργαλεία και υλικά, εργαστηριακό τροχό κ.ά.). Δόκιμη, βέβαια, είναι και η ύπαρξη φορητού ή τροχήλατου unit που συνδέεται στον «αέρα» που διατίθεται στα περισσότερα Νοσοκομεία),
- ✓ δύο Η/Υ, έναν για το ιατρείο τακτικών και έναν για το ιατρείο εκτάκτων, απαραίτητους πλέον των άλλων για την ηλεκτρονική συνταγογράφηση...».

² Για την κάλυψη των αναγκών νοσηλείας των οδοντιατρικών ασθενών πρέπει να θεσμοθετηθεί τα **Οδοντιατρικά Τμήματα** των Νοσοκομείων να χρησιμοποιούν το **2% των κλινών του Νοσοκομείου** σε χώρο του Χειρουργικού Τομέα.

Δεδομένου δε ότι το οδοντιατρείο μπορεί να γίνει ιδιαίτερα μολυσματικό και επικίνδυνο για τη διασπορά του Sars-Cov-2, στις συνθήκες της πανδημίας που βιώνουμε και στα πλαίσια λήψης μέτρων προφύλαξης τόσο για το κοινό όσο και για το υγειονομικό προσωπικό, ο χώρος του πρέπει να είναι άνετος, με μεγάλη αίθουσα εργασίας, ιδιαίτερο χώρο γραμματείας και αίθουσα αναμονής. Επιβάλλεται, επομένως, αναδιάταξη και διεύρυνση των διαθέσιμων χώρων και όχι συρρίκνωσή τους, ώστε να μπορούν να εφαρμόζονται τα σχετικά υγειονομικά πρωτόκολλα.

Σχετικά με την πραγματοποίηση εφημεριών, ο οδοντίατρος, μη υπολειπόμενος έναντι των άλλων ιατρικών ειδικοτήτων, επιβάλλεται να πραγματοποιεί εφημερίες προς κάλυψη των επείγουσών αναγκών του βεβαρημένου και μη πληθυσμού της περιοχής ευθύνης του Νοσοκομείου.

Πάντοτε στη διάθεσή σας,

Για το ΔΣ της ΕΕΝΟ

Η Πρόεδρος

Δρ Φ. Ζερβού-Βάλβη

Η Γεν. Γραμματέας

Α. Γιαννοπούλου

Κοινοποίηση:
ΠΑΣΟΔΔΥ

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΟ SARS-COV-2 (COVID-19)

15 Μαΐου 2020

Εισαγωγή

Ο χώρος πρακτικής άσκησης των φοιτητών οδοντιατρικής έχει χαρακτηριστικά που απαιτούν αυξημένα μέτρα για τον περιορισμό της εισαγωγής, διασποράς και έκθεσης στον νέο κορωνοϊό SARS-CoV-2. **Η παραγωγή αερολύματος στο χώρο της πρακτικής άσκησης εκπαίδευσης σχετίζεται με υψηλό κίνδυνο μετάδοσης του ιού SARS-CoV-2.**

Βασικές Αρχές

- **Περιορισμός εισαγωγής του ιού στην οδοντιατρική σχολή**

- Ακύρωση/αναβολή προγραμματισμένων θεραπειών/χειρουργείων ασθενών ύποπτων ή επιβεβαιωμένων για λοίμωξη COVID-19
- Τηλεφωνική λήψη ιστορικού από κάθε ασθενή πριν τη προσέλευση του στη σχολή (Παράρτημα 1). Σε περίπτωση αναφοράς συμπτωμάτων συμβατών με λοίμωξη COVID-19, συστήνεται να μην προσέλθει στη σχολή αλλά να επικοινωνήσει με τον ιατρό του ή με χώρο παροχής υπηρεσιών υγείας
- Σε περίπτωση που απαιτείται συνεκτίμηση του ασθενή βάσει υφιστάμενων ακτινογραφιών, συστήνεται η ηλεκτρονική αποστολή των σχετικών αρχείων, εφόσον αυτό είναι εφικτό
- Περιορισμός των πυλών εισόδου στο κτήριο για πλήρη έλεγχο των εισερχομένων ατόμων (με σηματοδότηση εισόδου/εξόδου)
- Μείωση στο ελάχιστο δυνατό του αριθμού των ατόμων που εισέρχονται στη σχολή (π.χ. μεταφορείς υλικών)
- Τοποθέτηση στην είσοδο ενημερωτικών αφισών και σημάνσεων σχετικά με τη λοίμωξη COVID-19
- Όλα τα άτομα που εισέρχονται στο χώρο φορούν μάσκα (με κάλυψη μύτης και πηγουνιού) και τη διατηρούν καθ' όλη τη διάρκεια της παραμονής τους, εφόσον δεν γίνονται χειρισμοί στη στοματική τους κοιλότητα
- Μοριακός έλεγχος δείγματος ανώτερου αναπνευστικού για λοίμωξη με τον ιό SARS-CoV-2 σε όλους τους ασυμπτωματικούς ασθενείς, αν είναι εφικτό, με προτεραιότητα σε ασθενείς που θα υποβληθούν σε χειρισμούς που παράγουν αερόλυμα. Ο μοριακός έλεγχος συνιστάται να επαναλαμβάνεται κάθε 15 ημέρες, μετά από συνεννόηση με τον ΕΟΔΥ.
- Κατά την άφιξη των ασθενών στη σχολή λήψη εκ νέου ιστορικού για συμπτώματα συμβατά με λοίμωξη COVID-19, πριν την έναρξη των οδοντιατρικών παρεμβάσεων
- Το εκπαιδευτικό προσωπικό, οι φοιτητές, το διοικητικό, βοηθητικό και λοιπό προσωπικό της σχολής παρακολουθεί καθημερινά την υγεία του και σε περίπτωση που εμφανίσει συμπτώματα συμβατά με λοίμωξη COVID-19 δεν προσέρχεται στη σχολή. Ενημερώνει άμεσα τους υπευθύνους της σχολής για να λάβει οδηγίες
- Σε όσους εμφανίζουν συμπτώματα συμβατά με λοίμωξη COVID-19 κατά τη διάρκεια παραμονής τους στη σχολή, συστήνεται η άμεση εφαρμογή μέτρων αναπνευστικής υγιεινής (χρήση χειρουργικής μάσκας, χρήση χαρτομάντηλου ή χρήση αγκώνα κατά το βήξιμο ή το φτάρνισμα και υγιεινή χεριών μετά την επαφή με αναπνευστικές εκκρίσεις) και δίνονται οδηγίες για άμεση απομάκρυνση από το χώρο και παραπομπή τους για μοριακό έλεγχο, μετά από επικοινωνία με τον ΕΟΔΥ.

- Η είσοδος συνοδών απαγορεύεται, με εξαίρεση συνοδούς απαραίτητους για τη μετακίνηση του ασθενή ή συνοδούς παιδιών (ένας συνοδός ανά περίπτωση). Οι συνοδοί καθόλη τη διάρκεια παραμονής τους στη σχολή φορούν μάσκα.

• Προστασία προσωπικού και φοιτητών

- Συχνή υγιεινή χεριών με εξασφάλιση αλκοολούχων αντισηπτικών διαλυμάτων 60-95% σε δοχεία με αντλία, εγκεκριμένα από τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων (ΕΟΦ), τοποθετημένα σε καίρια σημεία της σχολής
- Εφαρμογή φυσικών εμποδίων για περιορισμό επαφής του προσωπικού με τους ασθενείς κατά τη διαλογή και άλλες εργασίες διοικητικής φύσεως
- Εξασφάλιση επάρκειας και ορθή χρήση του εξοπλισμού ατομικής προστασίας με ιδιαίτερη έμφαση στους χειρισμούς με κίνδυνο πρόκλησης αερολύματος.

Συστάσεις

1. Περιορισμός της εισαγωγής, διασποράς και έκθεσης στον νέο κορωνοϊό SARS-CoV-2

Στα μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται περιλαμβάνονται μέτρα που εφαρμόζονται καθόλη τη διάρκεια της παραμονής του ασθενή στο χώρο, έως και τον καθαρισμό και απολύμανση του χώρου. **Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται για την προστασία των ατόμων που ανήκουν σε ομάδα υψηλού κινδύνου για σοβαρή νόσηση ή εμφάνιση επιπλοκών από τη λοίμωξη COVID-19 (π.χ. ηλικιωμένα άτομα και υποκείμενα νοσήματα), συμπεριλαμβανομένων των φοιτητών και του προσωπικού.**

1.1. Γενικές συστάσεις

- Διατήρηση φυσικής απόστασης 1,5 -2 μέτρα όπου είναι εφικτό
- Αραίωση καθισμάτων, θέσεων εργασίας και θέσεων πρακτικής άσκησης (οδοντιατρικών τραπεζών)
- Εξασφάλιση αλκοολούχων αντισηπτικών διαλυμάτων 60-95% σε δοχεία με αντλία, εγκεκριμένα από τον ΕΟΦ, τοποθετημένα σε καίρια σημεία της σχολής (είσοδος, χώροι αναμονής, διάδρομοι, χώροι εργασίας, βιβλιοθήκη, χώροι ανάπαυσης κ.α.)
- Απομάκρυνση περιοδικών και ενημερωτικών φυλλαδίων από τους χώρους αναμονής για να αποφεύγεται η πιθανή διασπορά του ιού μέσω αυτών
- Κάλυψη των συχνά χρησιμοποιούμενων/αγγιζόμενων επιφανειών (πόμολλα, χειριστήρια, πληκτρολόγια, οθόνες κ.α.) με μεμβράνες μιας χρήσεως και συχνή απολύμανση τους κατά τη διάρκεια της ημέρας με κατάλληλο απολυμαντικό διάλυμα αλκοολούχο ή υποχλωριώδες νάτριο ή άλλο απολυμαντικό με μικροβιοκτόνο δράση (βλέπε παρακάτω). Συστήνεται η μεμβράνη να αντικαθίσταται στο τέλος της ημέρας με κινήσεις από έξω προς τα μέσα
- Οι ασθενείς να προσέρχονται στα ραντεβού τους την προκαθορισμένη ώρα. Για να μειωθεί ο συγχρωτισμός στους χώρους αναμονής συνιστάται να έχουν ενημερωθεί ότι θα πρέπει να παραμένουν στον προαύλιο χώρο ή στο αυτοκίνητό τους σε σημείο που υπάρχει σήμα κινητής τηλεφωνίας για να ειδοποιηθούν **να προσέλθουν κατά την αποχώρηση του προηγούμενου ασθενούς**
- Όλοι οι ασυμπτωματικοί και αρνητικοί για ιό SARS-CoV-2 ασθενείς φορούν μάσκα κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στην Οδοντιατρική Σχολή, όταν δεν γίνονται οδοντιατρικοί χειρισμοί στη στοματική τους κοιλότητα
- Οι ασθενείς θα πρέπει να είναι εκπαιδευμένοι στη σωστή χρήση της μάσκας, στην υγιεινή των χεριών και στην αναπνευστική υγιεινή (χορήγηση χειρουργικής μάσκας, χρήση χαρτομάντηλου ή χρήση αγκώνα κατά το βήξιμο ή το φτάρνισμα και υγιεινή χεριών μετά την επαφή με αναπνευστικές εκκρίσεις)
- Οι ασθενείς συστήνεται να φυλάσσουν το κινητό τους στην τσάντα ή κάποια τσέπη του ρουχισμού τους
- Οι φοιτητές και το προσωπικό που έρχονται σε επαφή με ασθενείς φορούν χειρουργική μάσκα όταν δεν βρίσκονται σε χώρους που γίνονται χειρισμοί που παράγουν αερόλυμα. Το διοικητικό προσωπικό που έρχεται σε επαφή με τους ασθενείς για διοικητικής φύσεως διαδικασίες μπορεί να φορά υφασμάτινη μάσκα αν η χειρουργική δεν είναι διαθέσιμη. Για τη σωστή χρήση της μάσκας βλέπε οδηγίες ΕΟΔΥ <https://eody.gov.gr/covid-19-odigies-gia-ti-chrisi-maskas-apo-to-koino/https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2020/03/covid-19-maskas.pdf>
- Ο αριθμός των ατόμων μέσα στις αίθουσες που γίνονται χειρισμοί που παράγουν αερόλυμα θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο απαραίτητο
- Σε περίπτωση κρούσματος λοίμωξης COVID-19 σε φοιτητή, εργαζόμενο ή ασθενή γίνεται άμεση επικοινωνία με τη Διεύθυνση Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Παρέμβασης για Λοιμώδη Νοσήματα του ΕΟΔΥ.
- Διατήρηση καθημερινού παρουσιολογίου προσωπικού, φοιτητών και ασθενών για τη διευκόλυνση της ιχνηλάτησης επαφών, αν διαγνωσθεί κρούσμα λοίμωξης COVID-19 στη σχολή

- Για διαχείριση ατόμων με πιθανή ή επιβεβαιωμένη λοίμωξη COVID-19 συστήνεται να ασχοληθεί προσωπικό (αν υπάρχει) που έχει ήδη προσβληθεί από τον ιό SARS-CoV-2.

2. Εφαρμογή μέτρων ελέγχου λοιμώξεων

2.1. Γενικές οδηγίες - Βασικές προφυλάξεις

- Με το σκεπτικό ότι κάθε ασθενής μπορεί να είναι δυνητικά μολυσμένος ή αποικισμένος από παθογόνο μικροοργανισμό που μπορεί να μεταδοθεί, **οι βασικές προφυλάξεις πρέπει απαρέγκλιτα να εφαρμόζονται**. Αυτές περιλαμβάνουν την **υγιεινή των χεριών** και την **αναπνευστική υγιεινή**, τη **χρήση εξοπλισμού ατομικής προστασίας ανάλογα με τον εκτιμώμενο κίνδυνο**, την **ορθή διαχείριση αιχμηρών αντικειμένων**, την **αποκομιδή μολυσματικών υλικών**, την **καθαριότητα και την απολύμανση επιφανειών** καθώς και την **αποστείρωση του ιατρικού εξοπλισμού** που χρησιμοποιείται στον ασθενή
- Η ορθή και συστηματική χρήση του κατάλληλου εξοπλισμού ατομικής προστασίας και η εφαρμογή της υγιεινής των χεριών είναι κρίσιμης σημασίας για τη μείωση της διασποράς των παθογόνων μικροοργανισμών. Απαραίτητη προϋπόθεση για την προστασία των φοιτητών και του προσωπικού στην οδοντιατρική σχολή είναι η **επικαιροποίηση της εκπαίδευσης τους για τις ενδείξεις και το είδος του εξοπλισμού ατομικής προστασίας (παραγωγή ή μη αερολύματος)**, τη διαδικασία εφαρμογής και αφαίρεσής του, την ορθή απόρριψη ή διαχείρισή του ανάλογα με τις οδοντιατρικές εργασίες και τις οδηγίες του κατασκευαστή (βλ. οδηγίες ΕΟΔΥ για την εφαρμογή και αφαίρεση του εξοπλισμού ατομικής προστασίας <https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2020/03/PPE-donning-doffing.pdf>)
- Συνιστάται να αποφεύγονται τα μακριά ή πρόσθετα νύχια, τα κοσμήματα, τα ρολόγια χειρός, οι κονκάρδες και τα κινητά τηλέφωνα κατά τη διάρκεια της οδοντιατρικής εργασίας. Εάν για κάποιο λόγο είναι απαραίτητη η χρήση του κινητού, τότε αυτό πρέπει να καλύπτεται με διαφανή μεμβράνη, η οποία αντικαθίσταται στο τέλος του ωραρίου εργασίας και ενδιάμεσα μπορεί να απολυμαίνεται με μαντηλάκια εμβαπτισμένα σε αλκοολούχο διάλυμα (70-80% αιθανόλη).

2.2. Λοιπές προφυλάξεις

- Το εκπαιδευτικό και λοιπό προσωπικό καθώς και οι φοιτητές που έρχονται σε επαφή με τον ασθενή, για εκτίμηση ή παρέμβαση θα πρέπει να εφαρμόζουν εκτός των βασικών προφυλάξεων και, ανάλογα με το είδος των παρεμβάσεων και την εκτίμηση κινδύνου, προφυλάξεις σταγονιδίων, επαφής και αερολύματος.

2.3. Εξοπλισμός ατομικής προστασίας κατά την εξέταση/ εκτίμηση του ασθενούς

- Στολή εργασίας (scrubs)
- Χειρουργική μάσκα
- Γάντια μιας χρήσης
- Οφθαλμική προστασία (γυαλιά ή ασπίδα προσώπου) ανάλογα με την εκτίμηση κινδύνου

2.4. Εξοπλισμός ατομικής προστασίας στα εργαστήρια

- Στολή εργασίας (scrubs)
- Χειρουργική μάσκα
- Γάντια μιας χρήσης, αν κρίνεται απαραίτητο

2.5. Εξοπλισμός ατομικής προστασίας για τους φοιτητές και το προσωπικό κατά τη διενέργεια χειρισμών πρόκλησης αερολύματος

- Στολή εργασίας (scrubs)
- Καθαρή μη αποστειρωμένη αδιάβροχη ρόμπα με μακριά μανίκια με μανσέτες
- Μάσκα υψηλής αναπνευστικής προστασίας (FFP2/FFP3/N95/KN95)
- Οφθαλμική προστασία (γυαλιά ή ασπίδα προσώπου)
- Σκούφος
- Γάντια μιας χρήσης (αποστειρωμένα όταν η διαδικασία το απαιτεί)
- Κλειστά παπούτσια εργασίας (πλαστικά χειρουργικά υποδήματα) τα οποία να καθαρίζονται τακτικά
- **Συνιστάται ο εξοπλισμός ατομικής προστασίας (εκτός των γαντιών) να μην αλλάζει από ασθενή σε ασθενή, αλλά να χρησιμοποιείται – αν δεν προκύψουν άλλοι λόγοι αντικατάστασής του - καθ' όλη τη διάρκεια του ωραρίου που έχει καθοριστεί να εργαστεί ο φοιτητής ή το προσωπικό.** Επάνω από την αδιάβροχη ρόμπα μπορεί να φορεθούν:

- ο αποσπώμενες μανσέτες πάνω από τα μανίκια και πλαστική ποδιά μιας χρήσεως τα οποία αλλάζουν από ασθενή σε ασθενή ή
- ο υγροαπωθητική ρόμπα (non-woven) με μακριά μανίκια και πλαστική ποδιά τα οποία αλλάζουν από ασθενή σε ασθενή

Η ένδυση και αφαίρεση του ατομικού εξοπλισμού προστασίας πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις οδηγίες του ΕΟΔΥ (www.eody.gov.gr).

2.6. Ασθενείς

- ο Συστήνεται οι ασθενείς να φορούν ποδονάρια μιας χρήσης όταν κάθονται στην οδοντιατρική τράπεζα και να είναι εκπαιδευμένοι για τον τρόπο σωστής αφαίρεσής τους.

2.7. Οδοντιατρικοί χειρισμοί

- Πριν την έναρξη μίας συνεδρίας συνιστάται ξέπλυμα της στοματικής κοιλότητας του ασθενούς με διάλυμα υπεροξειδίου του υδρογόνου 1% (αραιωμένο οξυζενέ) για περίπου 30 δευτερόλεπτα, ώστε να ελαχιστοποιηθεί το ιικό φορτίο στη στοματική κοιλότητα. Οι στοματοπλύσεις με διαλύματα που περιέχουν χλωρεξιδίνη δεν είναι αποτελεσματικές για την εξουδετέρωση του COVID-19
- **Αποφυγή εργασιών που μπορεί να προκαλέσουν αερόλυμα. Εάν είναι απολύτως αναγκαίο, τότε η χρήση απομονωτήρα είναι η απόλυτη ένδειξη**
- Κατά την αφαίρεση ακίνητων ορθοδοντικών συσκευών να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η δημιουργία αερολύματος
- Αξιοποίηση της τεχνικής του ελαστικού απομονωτήρα πλήρους κάλυψης
- **Χρησιμοποίηση ισχυρής αναρρόφησης** από το προσωπικό του οδοντιατρείου κατά τη διενέργεια των περισσότερων πράξεων
- Τεχνική επίβλεψη των αναρροφητήρων καθώς διαρροή στο σημείο ένωσης μπορεί να διασπείρει στο περιβάλλον
- Περιορισμός στο ελάχιστο της χρήσης της πολλαπλής υδροαεροσύριγγας
- Χρήση, εάν υπάρχει η δυνατότητα, διπλής χειρουργικής αναρρόφησης, μια για το σάλιο του ασθενούς και μια ξεχωριστή για τους διακλυσμούς και την αναρρόφηση υγρών τουλάχιστον κατά τη χρήση υδροαεροσύριγγας
- Συνεργασία δύο οδοντιάτρων ή οδοντιάτρου και βοηθού μαζί, έτσι ώστε **«τέσσερα χέρια» να αναρροφούν και να εργάζονται γρήγορα για τη μείωση του αερολύματος και του χρόνου έκθεσης**
- Χρήση απορροφήσιμων ραμμάτων για να μη γίνεται νέα επίσκεψη για αφαίρεσή τους
- Προτίμηση της πανοραμικής απεικόνισης ή της αξονική κωνικής δέσμης για να αποφευχθεί η διέγερση έκκρισης σιέλου και το αντανάκλαστικό του βήχα που μπορεί να προκληθεί με κλασική ακτινογραφία

2.8. Αερισμός

- **Οι χειρισμοί που παράγουν αερόλυμα συνιστάται να πραγματοποιούνται σε χώρους με αρνητική πίεση**
- Η συνεργασία με την τεχνική υπηρεσία είναι απαραίτητη για να καθοριστούν οδηγίες για την προστασία των εργαζομένων και των ασθενών, ανάλογα με τον τρόπο αερισμού/κλιματισμού του κάθε χώρου και την ύπαρξη ή μη φίλτρων HEPA (HighEfficiencyParticulateAir)
- **Η χρήση φορητών μονάδων με φίλτρα HEPA για φιλτράρισμα του αέρα κοντά στο σημείο που βρίσκονται οι ασθενείς αποτελεί μια ενδεδειγμένη λύση**
- Σε χώρους χωρίς αρνητική πίεση ο χρόνος που ο αέρας παραμένει **δυστηκτικά** μολυσματικός δεν είναι γνωστός και εξαρτάται από διάφορους παράγοντες, όπως:
 - ο μέγεθος της αίθουσας
 - τον αριθμό των αλλαγών του αέρα ανά ώρα (αν υπάρχει)
 - τον αριθμό των ατόμων που βρίσκονται στην αίθουσα
 - το χρονικό διάστημα που τα άτομα παραμένουν στην αίθουσα
 - εάν τα άτομα είχαν έντονο βήχα ή φτάρνισμα
 - την ένταση και την ποσότητα του παραχθέντος αερολύματος

Συνεπώς όλοι αυτοί οι παράγοντες πρέπει να ληφθούν υπόψη για το χρόνο αερισμού της αίθουσας.

- **Η πιθανή μολυσματικότητα του αέρα μειώνεται από 100% σε λιγότερο από 1% εντός 30 λεπτών για χώρο με 10 έως 12 αλλαγές αέρα ανά ώρα (Air Changes Hour-ACH) και εντός 1 ώρας για χώρο με 6 αλλαγές αέρα ανά ώρα (ACH)**
- **Η ανακυκλοφορία του αέρα χωρίς να έχει εξασφαλιστεί ο συνεχής καθαρισμός αυτού με φίλτρα HEPA απαγορεύεται.** Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας από ιογενείς και

άλλες λοιμώξεις κατά τη χρήση κλιματιστικών μονάδων υπάρχουν διαθέσιμες σε σχετική εγκύκλιο του Υπουργείου Υγείας στον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.moh.gov.gr/articles/health/dieythynsh-dhmosias-ygeihs/metra-prolhpshts-enanti-koronoioy-sars-cov-2/7108-lhpsh-metrwn-diasfalishs-ths-dhmosias-ygeias-apo-iogeneis-kai-alles-loimwksei-s-kata-th-xrshsh-klimatistikwn-monadwn>.

- Οι χώροι με φυσικό αερισμό, όπου εξετάζονται ασθενείς, πρέπει να αερίζονται επαρκώς (μέσω παραθύρων) και η πόρτα τους να παραμένει συνεχώς κλειστή, εκτός και αν πρόκειται για αυτόνομο χώρο (κτήριο ή isobox) εκτός του κτηρίου, όπου η πόρτα μπορεί να παραμείνει ανοιχτή, αν το επιτρέπουν οι γενικότερες συνθήκες (π.χ. απόσταση από διπλανά κτήρια, παρουσία διερχομένων)
- Η χρήση κλιματιστικών μηχανημάτων δεν κρίνεται ασφαλής σε χώρους παραγωγής αερολύματος, εκτός αν υπάρχουν και επιπλέον μέθοδοι αερισμού, που να εξασφαλίζουν την ασφαλή παραμονή στο χώρο.

2.9. Καθαριότητα, απολύμανση επιφανειών και εξοπλισμού και αποστείρωση οδοντιατρικών εργαλείων

Γενικές συστάσεις

- Ο συστηματικός και σωστός καθαρισμός με τη συνήθη διαδικασία (χρήση απορρυπαντικού παράγοντα, νερό και μηχανική τριβή) και η απολύμανση των επιφανειών και αντικειμένων είναι κρίσιμης σημασίας. Σημειώνεται ότι **δε συστήνεται ο ψεκασμός του χώρου ή η νεφελοποίηση (εκνέφωση) ως μέθοδος απολύμανσης**.
- Για την καθαριότητα και την απολύμανση των χώρων και του εξοπλισμού ισχύουν οι βασικές αρχές καθαριότητας και απολύμανσης, που η οδοντιατρική σχολή θα πρέπει να έχει εδραιώσει, εφαρμόζοντας τις απαραίτητες διαδικασίες αναφορικά με:
 - τον τρόπο καθαριότητας και απολύμανσης, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης του ενδεικνυόμενου, κατά περίπτωση, εξοπλισμού ατομικής προστασίας
 - τα είδη/κατηγορίες και τις ποσότητες καθαριστικών και απολυμαντικών που χρησιμοποιούνται ανάλογα με το χρόνο δράσης, το χώρο, την επιφάνεια ή τον εξοπλισμό και το απαιτούμενο επίπεδο απολύμανσης (υψηλό, μέσο, χαμηλό)
 - τη διαχείριση του εξοπλισμού καθαριότητας
 - την εκπαίδευση του προσωπικού.
- Όλες οι επιφάνειες που είναι δυνητικά μολυσμένες (συμπεριλαμβανομένων των αντικειμένων και του εξοπλισμού) πρέπει να καθαρίζονται πρώτα με ουδέτερο απορρυπαντικό και νερό και καλή μηχανική τριβή και στη συνέχεια – αφού στεγνώσουν - να απολυμαίνονται¹, ανάλογα με τη συμβατότητα του υλικού στην απολυμαντική ουσία, με:
 - **Απολυμαντικό σκεύασμα, με αποδεδειγμένη δράση κατά των ελутροφόρων ιών**, εγκεκριμένο από τους αρμόδιους φορείς, ακολουθώντας πάντα τις οδηγίες του κατασκευαστή και την εθνική νομοθεσία, όσον αφορά στην αποτελεσματική (εφαρμογή για όσο χρόνο συνιστάται) και ασφαλή χρήση του προϊόντος, ή
 - **Φρέσκο διάλυμα υποχλωριώδους νατρίου συγκέντρωσης 0,1-0,5% (1000 ppm - 5000 ppm διαθέσιμου χλωρίου)** για **τουλάχιστον 1 λεπτό**, ανάλογα με τον χώρο, το επιθυμητό επίπεδο απολύμανσης και τις διαδικασίες της οδοντιατρικής σχολής.
 - Στην περίπτωση που η αρχική συγκέντρωση του υποχλωριώδους νατρίου είναι 5%, η τελική συγκέντρωση 0,1% (1000 ppm διαθέσιμου χλωρίου) επιτυγχάνεται με αραιώση 1:50 (20ml:1000ml). Αντίστοιχα η τελική συγκέντρωση 0,5% (5000 ppm διαθέσιμου χλωρίου) επιτυγχάνεται με αραιώση 1:10 (100ml:1000ml).
 - Σε περίπτωση που η αρχική συγκέντρωση του υποχλωριώδους νατρίου είναι διαφορετική του 5%, ο υπολογισμός της απαιτούμενης αραιώσης για τελική συγκέντρωση 0,1-0,5% (1000 ppm - 5000 ppm διαθέσιμου χλωρίου) επιτυγχάνεται με τον ακόλουθο τύπο:
[% αρχική συγκέντρωση υποχλωριώδους νατρίου / % επιθυμητή τελική συγκέντρωση] - 1 = Συνολικά μέρη νερού για κάθε μέρος υποχλωριώδους νατρίου]².

ή

- **Διάλυμα με βάση την αιθανόλη, συγκέντρωσης 70-80% για τουλάχιστον 1 λεπτό.**

¹Σε περίπτωση που η οδοντιατρική σχολή έχει επιλέξει προϊόν – εγκεκριμένο από τους αρμόδιους φορείς- που έχει, τεκμηριωμένα, καθαριστικές και απολυμαντικές ιδιότητες ταυτόχρονα, η διαδικασία του καθαρισμού και της απολύμανσης είναι κοινή.

²Παράδειγμα:

Για παρασκευή διαλύματος υποχλωριώδους νατρίου τελικής συγκέντρωσης 0,1% (1000ppm) από διάλυμα αρχικής συγκέντρωσης 3,5% : $[3,5\% / 0,1\%] - 1 = 35 - 1 = 34$ μέρη νερού για κάθε μέρος χλωρίνης

Συνεπώς πρέπει να προσθέσετε 1 μέρος χλωρίνης 3,5% σε 34 μέρη νερού (δηλ. 30 ml χλωρίνης σε 1000 ml νερού)

Καθαριότητα, απολύμανση και αποστείρωση εργαλείων μεταξύ των ασθενών

- Μετά από κάθε συνεδρία, όλες οι επιφάνειες που τυχόν ήρθε σε επαφή ο ασθενής και σε ακτίνα περίπου 2 μέτρων, θα πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται με απολυμαντικά που περιγράφονται παραπάνω
- Όλα τα εργαλεία και τα στόμια των αεροσυρίγγων θα πρέπει να αποστειρώνονται, μετά από κάθε ασθενή

Καθαριότητα και απολύμανση στο τέλος του ωραρίου εργασίας

- Όλες οι επιφάνειες περιφερικά της έδρας (πάγκοι, ερμάρια, λαβές ντουλαπιών, διακόπτες) θα πρέπει να απολυμαίνονται και τα δάπεδα να σφουγγαρίζονται με κατάλληλο καθαριστικό/απολυμαντικό διάλυμα

Προσωπικό καθαριότητας

- Το προσωπικό καθαριότητας θα πρέπει να είναι εκπαιδευμένο στον καθαρισμό και απολύμανση, στη χρήση του εξοπλισμού ατομικής προστασίας και συγκεκριμένα στη σωστή επιλογή, εφαρμογή, αφαίρεση και απόρριψή του.
- Το προσωπικό καθαριότητας για να εργαστεί στους χώρους που παράγεται αερόλυμα θα πρέπει να φορά τον εξοπλισμό ατομικής προστασίας έτσι όπως περιγράφεται στην παράγραφο 2.5. Σε περίπτωση που ο χώρος έχει αεριστεί περισσότερο από 1–3 ώρες από την τελευταία φορά που έγιναν πράξεις που παράγουν αερόλυμα, θα μπορούσε αντί για μάσκα υψηλής αναπνευστικής προστασίας να φορέσει χειρουργική μάσκα.
- Το προσωπικό καθαριότητας σε όλους τους υπόλοιπους χώρους (μη παραγωγής αερολύματος) θα πρέπει να φορά τη στολή εργασίας του, χειρουργική μάσκα και γάντια όπου χρειάζεται.
- Μετά την αφαίρεση των γαντιών θα πρέπει να ακολουθεί υγιεινή των χεριών (πλύσιμο με νερό και σαπούνι ή εφαρμογή αλκοολούχου αντισηπτικού για 20 δευτερόλεπτα) και αφού τα χέρια στεγνώσουν καλά, να χρησιμοποιείται νέο ζευγάρι γαντιών.
- Πρόσθετος εξοπλισμός ατομικής προστασίας, όπως προστατευτικά γυαλιά και αδιάβροχη ποδιά, μπορεί να χρειάζεται κατά την παρασκευή διαλυμάτων, ανάλογα με το καθαριστικό/απολυμαντικό που χρησιμοποιείται και τη διαδικασία καθαρισμού, ιδιαίτερα εάν υπάρχει κίνδυνος πτισιλίσματος.

2.10. Διαχείριση απορριμμάτων

- Όλα τα απορρίμματα που σχετίζονται με τον ασθενή (π.χ.σιελαντλίες, αναρροφήσεις, χρησιμοποιημένος εξοπλισμός ατομικής προστασίας, ποτηράκια μιας χρήσεως), αντιμετωπίζονται ως μολυσματικά απόβλητα και θα πρέπει να διαχειρίζονται σύμφωνα με τις διαδικασίες της οδοντιατρικής σχολής και της εθνικής νομοθεσίας.

2.11. Επιστροφή εργαζομένων στο σπίτι

- Αφαίρεση της στολής εργασίας (scrubs) και επιστροφή στο σπίτι με άλλα ρούχα
- Η στολή εργασίας να αφαιρείται με ήπιες κινήσεις και να αποφεύγεται το τίναγμά της
- Πλύσιμο της στολής εργασίας χωριστά σε θερμοκρασία 60° -90°C
- Πλύσιμο των ρούχων που φορέθηκαν από και προς το σπίτι επίσης χωριστά από τα υπόλοιπα ρούχα σε θερμοκρασία σύμφωνα με τις οδηγίες του κατασκευαστή
- Άμεσο ντους για απομάκρυνση τυχόν ιού από το σώμα

Παράρτημα 1. Υπόδειγμα λήψης ιστορικού για πιθανή έκθεση στον ιό SARS-CoV-2

Έχετε παρουσιάσει κάποιο από τα παρακάτω συμπτώματα τις τελευταίες 14 ημέρες;	Τηλεφωνική επικοινωνία // 2020	Στο ιατρείο // 2020
1. Πυρετός	Ναι ☐ Όχι ☐	Ναι ☐ Όχι ☐
2. Δύσπνοια	Ναι ☐ Όχι ☐	Ναι ☐ Όχι ☐
3. Βήχα ή φαρυγγαλγία	Ναι ☐ Όχι ☐	Ναι ☐ Όχι ☐
4. Κόπωση, κεφαλαλγία	Ναι ☐ Όχι ☐	Ναι ☐ Όχι ☐
5. Συμπτώματα γαστρεντερικού	Ναι ☐ Όχι ☐	Ναι ☐ Όχι ☐
6. Απώλεια γεύσης ή όσφρησης	Ναι ☐ Όχι ☐	Ναι ☐ Όχι ☐
Έχετε έρθει σε επαφή με επιβεβαιωμένο κρούσμα COVID-19;	Ναι ☐ Όχι ☐	Ναι ☐ Όχι ☐
Ανήκετε σε ευπαθή ομάδα; Αν ναι, περιγραφή:	Ναι ☐ Όχι ☐	Ναι ☐ Όχι ☐

Βιβλιογραφία

- American Dental Association. Interim Guidance for Minimizing Risk of COVID-19 Transmission. April 2020. Διαθέσιμο στο: https://www.ada.org/~media/CPS/Files/COVID/ADA_COVID_Int_Guidance_Treat_Pts.pdf
- Centers for Disease Control and Prevention. Dental Settings. April 2020. Διαθέσιμο στο: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/hcp/dental-settings.html>
- Centers for Disease Control and Prevention. Implement Environmental Infection Control, Interim Infection Prevention and Control Recommendations for Patients with Confirmed Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) or Persons Under Investigation for COVID-19 in Healthcare Settings, Update April 13, 2020. Διαθέσιμο στο: https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/infection-control/control-recommendations.html?CDC_AA_refVal=https%3A%2F%2Fwww.cdc.gov%2Fcoronavirus%2F2019-ncov%2Fhcp%2Finfection-control.html
- European Centre for Disease Prevention and Control. Disinfection of environments in healthcare and non-healthcare settings potentially contaminated with SARS-CoV-2. ECDC: Stockholm; 2020. Διαθέσιμο στο: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/disinfection-environments-covid-19>
- Public Health England. COVID-19: infection prevention and control guidance. April 2020. Διαθέσιμο στο: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/881489/COVID-19_infection_prevention_and_control_guidance_complete.pdf
- Kampf G et al., Persistence of coronaviruses on inanimate surfaces and their inactivation with biocidal agents, Journal of Hospital Infection. Διαθέσιμο στο: <https://doi.org/10.1016/j.jhin.2020.01.022>
- Ong SWX, Tan YK, Chia PY, Lee TH, Ng OT, Wong MSY, et al. Air, surface environmental, and personal protective equipment contamination by severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) from a symptomatic patient. JAMA. 2020
- REHVA COVID-19 guidance document, April 3, 2020. Διαθέσιμο στο: <https://www.rehva.eu/activities/covid-19-guidance>
- van Doremalen N, Bushmaker T, Morris DH, Holbrook MG, Gamble A, Williamson BN, et al. Aerosol and surface stability of SARS-CoV-2 as compared with SARS-CoV-1. New England Journal of Medicine. 2020.
- Wan W, Xu Y, Gao R, Lu R, Han K, Wu G, et al. Detection of SARS-CoV-2 in different types of clinical specimens. JAMA. 2020.
- Ye G, Lin H, Chen L, Wang S, Zeng Z, Wang W, et al. Environmental contamination of the SARS-CoV-2 in healthcare premises: an urgent call for protection for healthcare workers. medRxiv. 2020.
- World Health Organization Guidelines 2009. Natural ventilation for infection control in health-care settings. Διαθέσιμο στο: https://www.who.int/water_sanitation_health/publications/natural_ventilation/en/
- World Health Organization Guidelines 2020. Infection prevention and control during health care when COVID-19 is suspected. Διαθέσιμο στο:
- Ελληνική Οδοντιατρική Ομοσπονδία. Οδηγίες προς οδοντιάτρους, Εργαζομένους σε οδοντιατρεία και ασθενείς.
- Επαγγελματική Ένωση Στοματικών και Γναθοπροσωπικών Χειρουργών Ελλάδος. Κατευθυντήριες Οδηγίες για την ασφαλή άσκηση της Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19. Μάιος 2020. Διαθέσιμο στο: <http://omfsurgeons.gr/?p=348>